

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА

АД СКОПЈЕ

Бр. 02-180-50/1

29.03.2023 год.

СКОПЈЕ

Врз основа на член 5 од Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје, донесена на Собранието на Банката на 29.03.2023 година бр.02-190-11/1 од 29.03.2023 година, Надзорниот одбор на Банката на 29.03.2023 година, подготви Пречистен текст на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје кој ги опфаќа: Статутот на Банката донесен на 12-то редовно Собрание на Банката на 05.02.2001 година бр.02-960-786 од 05.02.2001 година, Статутарната одлука за измени и дополнувања на Статутот на Банката донесена на 13-то редовно Собрание на Банката на 03.04.2001 година бр.02-950-7519 од 05.04.2001 година, Статутарната одлука за измени и дополнувања на Статутот на Банката донесена на 14-то редовно Собрание на Банката на 23.07.2001 година бр.02-950-15883 од 23.07.2001 година, Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на Банката, донесена на 18-то редовно Собрание на Банката на 23.03.2005 година, бр.02-1600-11319 од 23.03.2005 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје, донесена на 19-то редовно Собрание на Банката на 22.03.2006 година бр.02-1600-11958 од 22.03.2006 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-1600-47504 од 20.11.2007 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-1600-12884 од 25.03.2008 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-1600-13300 од 24.03.2010 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-1600-11 од 23.03.2011 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-1600-10/1 од 27.03.2013 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-1/1 од 05.04.2017 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-9/1 од 04.04.2018 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-9/1 од 04.04.2019 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-10/1 од 29.03.2021 година, Одлуката за измена на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-9/1 од 30.03.2022 година и Одлуката за измени и дополнувања на Статутот на Комерцијална банка АД Скопје бр.02-190-11/1 од 29.03.2023 година, во кои е означено времето на нивното влегување во сила.

СТАТУТ на Комерцијална банка АД Скопје

ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ

I ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој Статут се уредуваат:

1. фирмата и седиштето на Банката,
2. предметот на работење на Банката,

3. почетен капитал на Банката, номинална вредност на акциите, број на акции од секој род и класа и права и обврски од акциите,
4. зголемување на почетниот капитал,
5. намалување на почетниот капитал,
6. права, обврски и одговорности на акционерите,
7. трговски книги, годишна сметка, финансиски извештаи и други извештаи, утврдување на деловните резултати, распределба на добивката и формирање на резерви од страна на Банката,
8. супервизорските стандарди,
9. статусни измени и решавање на меѓусебните односи на акционерите, во случај на статусни измени,
10. спречување на перење пари и финансирање на тероризам,
11. осигурување на депозити на физички лица,
12. организација и работење на Банката,
13. органи на Банката и управување со Банката,
14. лица со посебни права и одговорности,
15. работници на Банката,
16. внатрешна ревизија на Банката,
17. контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите,
18. судир на интереси,
19. постапка за донесување и за изменување на Статутот на Банката и на други акти на Банката,
20. банкарска тајна,
21. информирање, формата и начинот на објавувања,
22. начин на решавање на спорови помеѓу акционерите,
23. одбрана и заштита,
24. престанување со работа на Банката,
25. заштита и унапредување на човековата средина, и

26. преодни и завршни одредби.

II ФИРМА И СЕДИШТЕ НА БАНКАТА

Член 2

Банката работи и учествува во правниот промет под фирма Комерцијална банка АД Скопје.

Седиштето на Банката е во Скопје, ул. Васил Иљоски бр.3.

Член 3

Комерцијална банка АД Скопје (во натамошен текст: Банка) е правно лице, чија основна дејност е прибирање на депозити и други повратни извори на средства од јавноста и одобрување на кредити во свое име и за своја сметка и други активности, кои со Закон се дадени да ги вршат исклучиво банките.

Банката е основана како акционерско друштво и е регистрирана во Окружниот стопански суд под Срег.бр.2330/89 од 29.12.1989 година и упишана во Трговскиот регистар под Трег.бр 388/2001 од 17.05.2001 година.

Член 4

Банката е носител на права, обврски и одговорности утврдени со важечките законски и подзаконски прописи и овој Статут.

Член 5

Банката има свој печат, штембил и жиг кои ги содржат фирмата и седиштето на Банката.

Формата, големината и начинот на употребата на печатот, штембилот и жигот на Банката се унифицирани и ги утврдува Управниот одбор на Банката.

Член 6

Банката има заштитен знак – амблем и логотип кои изгледаат вака:

Комерцијална банка

Член 7

Бојата на амблемот, на логотипот и на буквите како и видот и распоредот на буквите се утврдуваат со посебен акт на Банката.

III ПРЕДМЕТ НА РАБОТЕЊЕ НА БАНКАТА

Член 8

Банката е основана на неопределено време заради вршење работи утврдени со закон со кој се регулира работењето на банките.

Банката работи во рамките на деловната политика и развојниот план.

Банката во својата работа обезбедува извршување на сите достасани обврски кон доверителите, во вкупен обем и рочност.

Член 9

Банката работи во свое име и за своја сметка, во свое име и за сметка на други лица и од име и за сметка на други лица.

Член 10

Банката ги врши следните финансиски активности:

1. Прибирање на депозити и други повратни извори на средства;
2. Кредитирање во земјата, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции,
3. Кредитирање во странство, вклучувајќи и факторинг и финансирање на комерцијални трансакции,

4. Издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови, патнички чекови, меници);
5. Издавање на електронски пари, доколку е уредено со посебен закон;
6. Финансиски лизинг;
7. Менувачки работи;
8. Платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
9. Брз трансфер на пари;
10. Издавање на платежни гаранции, авали и други форми на обезбедување;
11. Изнајмување сефови, остава и депо;
12. Тргување со инструменти на пазарот на пари;
13. Тргување со девизни средства, што вклучува и тргување со благородни метали;
14. Тргување со хартии од вредност;
15. Тргување со финансиски деривати;
16. Управување со средства и портфолио на хартии од вредност за клиенти и/или инвестициско советување на клиенти;
17. Давање на услуги на чување на имот на инвестициски и пензиски фондови;
18. Купопродажба, гарантирање или пласман на емисија на хартии од вредност;
19. Чување на хартии од вредност за клиенти;
20. Советување на правни лица во врска со структурата на капиталот, деловната стратегија или други поврзани прашања или давање услуги поврзани со спојување или припојување на правни лица;
21. Продажба на полиси за осигурување;
22. Посредување во склучување договори за кредити и заеми;
23. Обработка и анализа на информации за кредитна способност на правни лица;

- 24. Економско-финансиски консалтинг;
- 25. Продажба на удели во инвестициски фондови;
- 26. Застапување во осигурување;
- 27. Други финансиски активности утврдени со закон што може да ги врши банка.

Финансиските активности кои ги врши Банката во Националната класификација на дејности се означени под шифрата Монетарно посредување 64.1/19.

Финансиските активности за кои е потребна посебна согласност од Народната банка или друг орган, Банката ги врши по добивање на согласност.

За вршење на финансиските активности Банката е должна да ја одржува вредноста на почетниот капитал во износ не помал од 310.000.000,00 денари.

За вршење на активностите од став 1 на овој член точки 3, 13, 14, 15, 16 17 и 18, освен за тргување со хартии од вредност во земјата, Банката е должна да ја одржува вредноста на сопствените средства во износ не помал од 560.000.000,00 денари.

IV ПОЧЕТЕН КАПИТАЛ НА БАНКАТА, НОМИНАЛНА ВРЕДНОСТ НА АКЦИИТЕ, БРОЈ НА АКЦИИ ОД СЕКОЈ РОД И КЛАСА И ПРАВА И ОБВРСКИ ОД АКЦИИТЕ

Член 11

Почетниот капитал на Банката изнесува 2.279.067.000,00 денари составен од 2.279.067 обични акции со номинална вредност на акција во износ од 1.000,00 денари.

Банката може да изврши поделба на акциите преку намалување на нивниот номинален износ или спојување на акциите преку зголемување на нивниот номинален износ под услов почетниот капитал да остане непроменет.

Поделбата и спојувањето на акциите од став 2 на овој член се врши со измена на Статутот.

Член 12

Обичните акции се акции кои на сопствениците им даваат право на:

- 1) глас во Собранието на Банката,
- 2) исплата на дел од добивката (дивиденда), и
- 3) исплата на дел од остатокот од ликвидационата, односно стечајната маса на Банката.

Член 13

Секоја акција која дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

V ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПОЧЕТНИОТ КАПИТАЛ**Член 14**

Зголемување на почетниот капитал на Банката се врши:

- со влогови,
- со условно зголемување,
- со одобрен капитал, и
- со средства на Банката.

Зголемувањето на почетниот капитал се врши со Одлука што ја донесува Собранието на Банката.

Одлуката за согласност се донесува со мнозинство не помало од 2/3 од акциите претставени на Собранието.

VI НАМАЛУВАЊЕ НА ПОЧЕТНИОТ КАПИТАЛ**Член 15**

Намалување на почетниот капитал на Банката се врши преку:

- намалување на номиналниот износ на акциите,
- спојување на акции, и
- повлекување на сопствени и на други акции.

Почетниот капитал и сите натамошни зголемувања на почетниот капитал не може да се намалуваат преку враќање на уплатените влогови на акционерите.

Намалувањето на почетниот капитал се врши со Одлука што ја донесува Собранието на Банката.

Одлуката за согласност се донесува со мнозинство не помало од 2/3 од акциите претставени на Собранието.

VII ПРАВА, ОБВРСКИ И ОДГОВОРНОСТИ НА АКЦИОНЕРИТЕ

Член 16

Својство на акционер на Банката стекнува домашно и странско физичко и правно лице што стекнало акции во согласност со закон. Правата на акционерот се стекнуваат со денот на упис во акционерската книга.

Акционерската книга на Банката се води во Централниот депозитар за хартии од вредност во електронска форма.

Со стекнување на акции, акционерот ги прифаќа Статутот и Одлуката за основање на Банката.

Член 17

Акционерите на Банката ги имаат сите права, обврски и одговорности, утврдени со законските и подзаконските прописи и овој Статут.

Член 18

Акционерите на Банката ги имаат следните права:

- право на учество и одлучување во Собранието на Банката,
- право на дивиденда,
- право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса од Банката,
- право на информирање за состојбата на Банката,
- право на заштита на правата од акционерство пред судовите и други државни органи, и
- други права утврдени со законските и подзаконските прописи и со овој Статут.

Член 19

Управниот одбор може во текот на деловната година врз основа на периодична сметка или периодични финансиски извештаи за трите, шесте, односно деветте месеци, ревидирани од страна на овластен ревизор да им исплати на акционерите аванс на име дивиденда, согласно закон.

Одлуката за исплата на аванс на дивиденда се донесува едногласно од сите членови на Надзорниот одбор на Банката.

Член 20

Акционерите неограничено и солидарно одговараат за обврските на Банката ако:

- ја злоупотребат Банката како правно лице за да постигнат цели што се забранети,

- ја злоупотребат Банката за да им нанесат штета на своите доверители,
- спротивно на закон располагаат со имотот на Банката,
- во своја корист или во корист на било кое друго лице го намалат имотот на Банката, а знаеле или морале да знаат дека Банката не е способна да ги изврши своите обврски спрема трети лица.

Акционерите сносат одговорност ако:

- спротивно на закон јавно ги објавуваат или презентираат податоците до кои дошле остварувајќи го правото на информирање,
- во други случаи утврдени со закон.

VIII ТРГОВСКИ КНИГИ, ГОДИШНА СМЕТКА, ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И ДРУГИ ИЗВЕШТАИ, УТВРДУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ РЕЗУЛТАТИ, РАСПРЕДЕЛБА НА ДОБИВКАТА И ФОРМИРАЊЕ НА РЕЗЕРВИ ОД СТРАНА НА БАНКАТА

Член 21

За своето работење Банката води трговски книги и составува годишна сметка, финансиски извештаи и годишен извештај за работата во претходната деловна година во согласност со прописите за сметководство и сметководствени стандарди.

Член 22

Надзорниот одбор ги одобрува Годишната сметка, Финансискиот извештај и Годишниот извештај за работа на Банката за претходната деловна година, согласно постојните законски и подзаконски прописи и истите ги доставува до Собранието на Банката.

Податоците од став 1 на овој член се јавни и истите се достапни на сите лица во согласност со постојните прописи.

Член 23

Врз основа на покажаните финансиски резултати, по усвојувањето на Годишната сметка и Финансискиот извештај и утврдување на постоење на добивка, Собранието на Банката одлучува за употребата и распоредувањето на остварената добивка за деловната година, за која се однесува Годишната сметка и Финансискиот извештај.

Член 24

Добивката пред оданочувањето се утврдува како разлика меѓу вкупните приходи и вкупните расходи на Банката во износи утврдени согласно со прописите за сметководство и сметководствените стандарди.

Нето добивката – добивката по оданочувањето, се утврдува кога добивката пред оданочувањето ќе се намали за износот на даноците и другите давачки од добивката.

Нето добивката – остварена од работењето на Банката, врз основа на извршена проверка и одобрување на Предлог-одлуката за распределба на добивката од страна на Надзорниот одбор, со Одлука на Собранието на Банката се распределува за:

- покривање на загубата од работењето од поранешните години,
- за зголемување на почетниот капитал на Банката,
- за дивиденди
- за резерви на Банката,
- за дел од добивката за работниците и лицата со посебни права и одговорности,
- за купување на сопствени акции, во висина утврдена со Законот, и
- за други намени.

Член 25

За сите обврски Банката одговара со сите средства со кои располага.

Акционерите на Банката сносат ризик од работењето на Банката со средствата вложени во акционерскиот капитал на Банката.

Член 26

Ако вкупните приходи на Банката по Годишната сметка не се доволни за покривање на вкупните расходи, Банката искажува загуба во работењето.

Загубите од работењето на Банката се покриваат со добивките од идните години и од средствата на резервите, во согласност со одлука на Собранието на Банката.

Член 27

Банката формира резерва со распределба на добивката на Банката врз основа на одлука донесена од страна на Собранието на Банката, а во висина која не може да биде помала од 5% од добивката се додека резервата на Банката не достигне износ еднаков на 1/10 од почетниот капитал на Банката.

Во случај на намалување на резервата од став 1 на овој член, истата мора да се дополни на истиот начин.

Член 28

Резервата на Банката се додека не го надмине износот од став 1 на член 35 се употребува само за покривање на загубите на Банката.

Член 29

Банката може да формира и други фондови во согласност со законските прописи.

IX СУПЕРВИЗОРСКИ СТАНДАРДИ**Солвентност и адекватност на капиталот****Член 30**

Банката е должна да располага со адекватно ниво на сопствени средства во зависност од природата, видот и обемот на финансиските активности и висината на ризиците кои произлегуваат од извршувањето на тие активности (адекватност на капиталот).

Банката е должна да работи на начин кој ќе овозможи постојано да биде способна да ги исполни сите обврски (солвентност).

Ликвидност на Банката**Член 31**

Банката е должна да управува со активата и пасивата на начин што ќе и овозможи намиравање на пристигнатите обврски во секој момент, односно управува со ликвидносниот ризик согласно методологијата пропишана од страна на Народната банка.

Управување со ризици**Член 32**

Банката е должна изложеноста на одделни видови ризици да ја одржува во рамките на лимитите пропишани со Законот за банки и супервизорската регулатива на Народната банка.

Банката континуирано управува со ризиците соодветно на природата, видот и обемот на финансиските активности што ги врши. Критериумите, начинот и методите на управување со ризиците, како и оценката на адекватноста на капиталот согласно со нејзиниот степен на ризичност, Банката ги уредува со

општите акти и интерните процедури, во согласност со Законот за банките и подзаконските акти донесени од страна на Народната банка.

Член 33

За обезбедување од потенцијалните и/или настанатите загуби кои ќе произлезат од конкретни ризични активни билансни и вонбилансни позиции, Банката врши исправка на вредноста односно издвојува посебна резерва.

Исправката на вредноста и износот на посебната резерва се утврдува на начини и во висина според методологијата што ја пропишува Народната Банка.

Изложеност на Банката

Член 34

Банката е должна изложеноста спрема лице и со него поврзани лица, да ја одржува во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката. Изложеноста на Банката кон лице ги опфаќа вкупните билансни и вонбилансни побарувања на Банката од тоа лице, вклучувајќи ги и вложувањата во хартии од вредност издадени од тоа лице, без оглед на целите за кои се стекнати хартиите од вредност.

Банката е должна начинот на кредитирање и постапката за регулирање на пристигнатите за наплата, а ненаплатени побарувања да ги усогласи со законските и позаконските прописи, супервизорските стандарди и актите на Банката.

Сопствени акции на Банката

Член 35

Банката може да се стекнува со сопствени акции и истите да ги отуѓува согласно условите утврдени во закон.

Банката може да се стекне со сопствени акции до 10% од номиналниот износ на вкупните акции на Банката, но износот на сопствените акции не смее да го надмине износот на нераспределената добивка.

Правата стекнати од сопствените акции мируваат се до нивно отуѓување.

Вложувања на Банката

Член 36

Вложувањата и имотот на Банката во земјиште, згради, опрема и капитални делови во нефинансиски институции не смее да ги надмине законски пропишаните лимити.

Отворена девизна позиција**Член 37**

Банката одржува отворена девизна позиција во согласност со Методологијата донесена од страна на НБРСМ.

**X СТАТУСНИ ИЗМЕНИ И РЕШАВАЊЕ НА МЕЃУСЕБНИТЕ
ОДНОСИ НА АКЦИОНЕРИТЕ, ВО СЛУЧАЈ НА СТАТУСНИ ИЗМЕНИ****Член 38**

За статусните измени на Банката одлука донесува Собранието на Банката со мнозинство не помало од 2/3 од акциите со право на глас претставени на Собранието.

При статусна измена на Банката задолжително се прибавува дозвола од Народна Банка на Република Северна Македонија.

Член 39

Меѓусебните односи на акционерите, во случај на статусни измени се регулираат во согласност со законските прописи.

XI ОСИГУРУВАЊЕ НА ДЕПОЗИТИ НА ФИЗИЧКИ ЛИЦА**Член 40**

Примените денарски и девизни депозити и средствата на трансакциски сметки на физички лица, депозитите врзани за паричните картички издадени од Банката и девизните приливи на физички лица, Банката ги осигурува во Фондот за осигурување на депозити.

XII ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТЕЊЕ НА БАНКАТА**Член 41**

Банката самостојно ги определува начинот и формата на внатрешно организирање, поврзување на својата дејност според условите на пазарот и остварувањето на добивката во согласност со законските и подзаконските прописи и овој Статут.

Член 42

Работите од предметот на работењето на Банката се вршат на ниво на Банката и деловите на Банката.

Член 43

За извршување на работите од дејноста на Банката, во Банката се формираат организациони единици и делови на Банката.

Организациони единици на Банката се: сектори, дирекции, кабинет, одделенија и отсеци.

Внатрешната организација и систематизација на работните места, се утврдува со посебни акти кои ги донесува Управниот одбор на Банката.

За суштествените внатрешни организациони промени во Банката кои се однесуваат на основање на нови сектори или самостојни дирекции, Управниот одбор одлучува со претходно одобрение на Надзорниот одбор.

Член 44

Деловите на Банката се формираат како: филијали, експозитури, подружници или претставништва во странство, кои се основаат со Одлука на Управниот одбор одобрена од Надзорниот одбор на Банката.

Деловите на Банката во своето работење работат под фирма Комерцијална банка АД Скопје, во која се наведува седиштето на делот на Банката и зборот – филијала или експозитура.

Во Трговскиот регистар се запишуваат и деловите на Банката во согласност со прописите за упис во Трговскиот регистар.

Поблиските одредби за основање, делокругот на работа и органите на филијали, експозитури, подружници или претставништва во странство се утврдуваат со Одлуката за нивното основање.

XIII ОРГАНИ НА БАНКАТА И УПРАВУВАЊЕ СО БАНКАТА**Член 45**

Органи на Банката се: Собрание, Надзорен одбор, Управен одбор, Одбор за управување со ризици, Одбор за ревизија, Кредитен одбор и Одбор за надгледување на информативна технологија.

СОБРАНИЕ**Член 46**

Акционерите на Банката своите права и интереси во Банката ги остваруваат на Собранието на Банката.

Собранието на Банката го сочинуваат сите акционери.

Секој акционер може да овласти полномошник на Собранието, со писмено полномошно, согласно Законот за трговски друштва.

Акционерите можат да овластат полномошници и/или на истите да им дадат инструкции за гласање на електронски начин. Банката им обезбедува на акционерите користење на електронски систем преку кој ќе можат да се регистрираат, да овластуваат свои полномошници и да им даваат инструкции за гласање.

Член 47

Право на учество во работата на Собранието и право на глас има секој акционер, ако со Закон не е поинаку определено.

Член 48

Собранието на Банката ги врши следните работи:

1. го усвојува Статутот и измените и дополнувањата на Статутот на Банката;
2. одлучува за промена на фирмата и седиштето на Банката;
3. ги разгледува и усвојува годишниот извештај за работење на Банката заедно со писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
4. го разгледува и усвојува извештајот на друштвото за ревизија и писменото мислење по истиот изготвено од страна на Надзорниот одбор;
5. ја усвојува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката;
6. одлучува за употреба и распоредување на остварената добивка, или за покривање на загубите;
7. одлучува за нова емисија на акции на Банката;
8. одлучува за статусни промени и за престанок на работење на Банката;
9. ги именува и разрешува членовите на Надзорниот одбор;
10. избира друштво за ревизија и одлучува по предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија;
11. одлучува за стекнување на сопствени акции;
12. одлучува за зголемување и намалување на почетниот капитал; и
13. одлучува и за други прашања од значење за работењето на Банката предвидени со овој Статут и другите законски и подзаконски прописи.

Член 49

Собранието на Банката работи на седници, кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш годишно.

Годишното собрание, со предлог на дневен ред и одлуките во врска со точките од дневниот ред, го свикува Управниот одбор врз основа на претходно прибавено одобрение од Надзорниот одбор, по составување на годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на Банката во претходната деловна година, во рок од шест месеци од календарската година за претходната година.

Собрание на Банка помеѓу две годишни собранија можат да свикаат Управниот одбор со претходно прибавено одобрение од Надзорниот одбор или Надзорниот одбор по сопствена иницијатива или по барање на акционери.

Вклучување на нови точки во дневниот ред се врши по постапка утврдена со Законот за трговски друштва.

Барање за свикување на седница на Собрание можат да поднесат акционерите кои имаат најмалку 1/10 од акциите со право на глас. Во барањето се наведуваат целта и причините за свикување на Собранието, прашањата за кои ќе се одлучува и податоците за акционерите. Акционерите кон барањето доставуваат и извод од сметките на хартии од вредност издаден од Централниот депозитар за хартии од вредност во кој што е наведен бројот на акциите со право на глас.

Управниот одбор врз основа на мислење на Надзорниот одбор е должен по барањето на акционерите да се произнесе во рок од 8 дена од денот на приемот на барањето, односно донесува одлука со која го прифаќа односно одбива барањето, наведувајќи ги и причините поради што е така одлучено. По исклучок, доколку во утврдениот рок не се обезбеди мислење од Надзорниот одбор, по барањето на акционерите одлучува Управниот одбор.

Ако по барање на акционерите кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас Управниот одбор не свика Собрание во рок од 24 часа од денот на поднесување на барањето, акционерите ги остваруваат своите права согласно Законот за трговски друштва.

Член 50

Собранието се свикува со праќање на покана до акционерите на начин кој овозможува потврда дека поканата е примена од акционерот или со објавување на повик до акционерите кој се објавува на половина страница најмалку во еден дневен весник што излегува на целата територија на Република Северна Македонија, на насловната страница на интернет страницата на Банката и на интернет страницата на Македонската берза на хартии од вредност.

Начинот на свикување на Собрание се определува со Одлуката за свикување на Собранието.

Поканата, односно повикот за учество на Собранието на Банката содржи:

- фирма и седиште на Банката,
- место, датум и час на одржување на Собранието,
- опис на постапките според кои акционерите учествуваат и гласаат на Собранието,
- други процедурални формалности од значење за присуство на Собранието и за начинот на гласање,
- дневен ред по кој ќе се работи на Собранието,
- начин на којшто се достапни материјалите по точките од дневниот ред,
- можност за именување на полномошник на акционерот и начинот на неговото именување,
- адресата на интернет страницата на Банката на која ќе бидат достапни информациите во врска со вкупниот број на акции и вкупниот број на гласачки права кои произлегуваат од акциите со право на глас на денот на објава на повикот, документи и материјали кои ќе се разгледуваат на Собранието, предложените одлуки за донесување, предложените одлуки од акционерите, обрасците за гласање, и
- други информации во зависност од ставените точки на дневниот ред.

Рокот кој тече од денот на испраќање на поканата, односно објавување на повикот за учество на Собранието до денот на одржување, не може да биде пократок од 30 дена.

Член 51

Материјалите за седницата на Собранието на Банката им се ставаат на акционерите на располагање од денот на испраќање на поканата, односно објавување на јавниот повик, во определена просторија на Банката и на интернет страницата на Банката.

Член 52

Со седницата на Собранието на Банката претседава Претседавач.

Претседавачот со Собранието се избира за секое одделно собрание.

За Претседавач може да биде избран секој акционер или лице кое го застапува акционерот.

За Претседавач со Собранието не може да биде избран член на орган на управување на Банката.

Мандатот на Претседавачот со Собранието трае до изборот на новиот Претседавач со Собранието.

Во случај избраниот Претседавач да не може да присуствува на наредното Собрание на кое се избира нов Претседавач, Собранието го отвара назначениот полномошник од страна на акционерот кој бил Претседавач со Собранието, а ако тоа не го направи, тогаш Собранието на Банката до изборот на новиот Претседавач го отвора и води Претседателот на Надзорниот одбор.

Член 53

Дневниот ред на Собранието на Банката го предлага органот кој го свикува Собранието.

Секој акционер има право да поднесува иницијатива за вклучување на точки на дневен ред на Собрание кое ќе се свика, под услови и на начин утврдени со закон и овој Статут.

Акционерите кои поединечно или заедно поседуваат најмалку 5% од вкупниот број на акции со право на глас имаат право по писмен пат или со електронски средства: 1) да предложат дополнување на дневниот ред со барање за вклучување нови точки ако истовремено приложат и образложение за предложената точка за дополнување на дневниот ред или ако предложат одлука по предложената точка, 2) да предложат за усвојување одлуки по секоја од точките кои се вклучени или ќе бидат вклучени во дневниот ред.

Барањето за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на Собранието што е свикано, се испраќа до органот што го свикал Собранието на Банката, и тоа во рок од осум дена од денот кога е испратена поканата, односно од денот кога е објавен јавниот повик за учество на Собранието.

Уредно доставеното барање за вклучување на една или повеќе точки во дневниот ред на свикано Собрание, органот на Банката што го свикал Собранието го испраќа до сите акционери, односно го објавува на ист начин на којшто ги испратил поканите, односно на којшто го објавил јавниот повик за учество на свиканото Собрание, најдоцна осум дена пред денот на негово одржување. Банката им го става на располагање на акционерите ревидираниот дневен ред на истиот начин како и претходниот дневен ред пред датумот на одржување на Собранието. Ревидираниот дневен ред е уредно ставен на располагање на акционерите ако акционерите можат навремено да овластат полномошници или да гласаат со кореспонденција.

Барањето спротивно на закон за вклучување на нови точки на дневен ред не се зема во разгледување.

Акционерите имаат право да поставуваат прашања по секоја од точките на дневниот ред на Собранието, а Банката е должна да одговори на поставените прашања. Обврската на Банката да одговори на поставените прашања е претходно условена со потврдување на личниот идентитет на акционерите кои поставиле прашања, одржувањето на ред во работата и заседавањето на Собранието и зачувување на доверливоста во работењето, принципите на банкарска и деловна тајна, како и деловните интереси на Банката. Прашањата и одговорите се објавуваат на интернет страницата на Банката во форма на прашање и одговор.

Член 54

Покрај учеството во работата на Собранието со лично присуство или преку полномошник, согласно Законот за трговските друштва, Банката ќе им овозможи на акционерите да гласаат на Собранието и на еден од следните начини:

1. преку електронски средства за гласање пред одржување на седницата на Собранието и без потреба од овластување полномошник кој физички би присуствувал на седницата, и
2. со кореспонденција пред одржување на седницата на Собранието.

Член 55

Банката воспоставува систем за електронска регистрација и евиденција на акционерите заради нивна идентификација и зачувување на безбедноста на електронската врска и на својата интернет страница објавува опис на постапката, потребната документација за идентификација на акционерите и место на подигнување на документи за електронска регистрација и евиденција.

Акционерите кои ќе подигнат документација за електронска регистрација за електронско гласање на Собранието можат да гласаат со испраќање на пополнет образец за гласање по електронски пат кој ќе биде достапен на интернет страницата на Банката.

Во повикот за учество на Собранието се објавува точниот датум и час на започнување и на завршување на гласањето по електронски пат, при што гласањето по електронски пат мора да отпочне најмалку 8 дена пред одржување на седницата, а завршува најдоцна 24 часа пред одржување на седницата на Собранието.

Акционерот кој гласал електронски може лично да присуствува на седницата на Собранието, но доколку акционерот сака лично да гласа на самата седница мора писмено да го отповика електронското гласање најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Доколку акционерот не достави писмено известување дека го отповикува електронското гласање, кое мора да биде примено во Банката најдоцна 48 часа пред одржување на Седницата, во предвид ќе се земе електронското гласање.

Член 56

Акционерите можат да гласаат со кореспонденција со испраќање на пополнет образец кој во оригинал мора да биде примен во Банката најдоцна еден работен ден пред денот на одржување на седницата на Собранието.

Банката на својата интернет страница ги објавува обрасците за гласање со кореспонденција, опис на постапката, потребната документација за идентификација на акционерите и датумот до кој мора да биде примен образецот за гласање со кореспонденција.

Акционерот кој гласал со кореспонденција може лично да присуствува на седницата на Собранието, но доколку акционерот сака лично да гласа на самата седница мора писмено да го отповика гласањето со кореспонденција најдоцна 48 часа пред одржувањето на седницата. Доколку акционерот не достави писмено известување дека го отповикува гласањето со кореспонденција, кое мора да биде

примено во Банката најдоцна 48 часа пред одржување на Седницата, во предвид ќе се земе гласањето со кореспонденција.

Член 57

Собранието на Банката може да одлучува само за прашања што се уредно ставени на дневен ред на седницата и материјалите по дневниот ред.

Собранието може да расправа без право на одлучување и за прашања кои не се ставени на дневен ред на Собранието.

Член 58

Секој акционер своето учество на Собранието го пријавува најдоцна пред почетокот на седницата на закажаното Собрание.

Пред почетокот на седницата на Собранието, на акционерите на увид им се достапни следните списоци:

- Списокот на акционери кои гласале со електронски средства
- Списокот на акционери кои гласале со кореспонденција, и
- Списокот на пријавени и присутни акционери, лично или преку полномошник

Списоците од претходниот став се споредуваат со состојбата во акционерската книга добиена од Централниот депозитар за хартии од вредност четириесет и осум часа пред одржување на седницата на Собранието.

Списокот на пријавени и присутни акционери пред одржување на Собранието го потпишува секој присутен акционер, односно полномошник на акционер со што го потврдува – верификува своето присуство на Собранието.

Списоците од став 2 на овој член, со свој потпис, ги заверуваат Претседавачот со Собранието и записничарот.

По заверката на списоците Претседавачот со Собранието го констатира кворумот за работа.

Кворумот за работа го сочинуваат акциите со право на глас на акционерите кои се присутни на седницата на Собранието (лично или преку полномошник), како и акционерите кои гласале со електронски средства и/или со кореспонденција.

Заверените списоци им се даваат на увид на сите учесници на Собранието пред првото гласање.

Член 59

Собранието на Банката може да работи ако во работата на седницата учествуваат и се претставени верификувани учесници кои поседуваат најмалку мнозинство од вкупниот број на акции со право на глас, при што се смета дека во работата на Собранието учествуваат и се претставени акционерите кои се

присутни на седницата на Собранието (лично или преку полномошник), како и акционерите кои гласале со електронски средства и/или со кореспонденција.

Доколку на закажаната седница на Собранието на Банката не се обезбеди кворум за работа од став 1 од овој член, на ист начин како што е и закажано неодржаното Собрание се презакажува ново Собрание на Банката со термин за одржување не подолг од 15 дена, од денот на неодржаното Собрание. На презакажаното Собрание се одлучува за прашањата утврдени во дневниот ред без оглед на присутните акционери и бројот на акциите кои што ги имаат.

Член 60

Одлуките на Собранието на Банката се донесуваат со мнозинство од акциите со право на глас кои учествуваат во работата, односно се претставени на Собранието, освен ако со закон и овој Статут не е предвидено друго мнозинство или не се пропишани други услови во поглед на мнозинството со кое се донесуваат одлуките на Собранието на Банката.

Член 61

Собранието на Банката со не помалку од 2/3 од акциите со право на глас кои учествуваат во работата, односно се претставени на Собранието одлучува за:

- Зголемување и намалување на почетниот капитал,
- Промена на фирмата и седиштето на Банката,
- Статусните измени, и
- Други случаи утврдени со закон.

Собранието на Банката со мнозинство гласови од вкупниот број на акции со право на глас одлучува за измена на Статутот на Банката.

Член 62

Гласањето на Собранието на Банката по сите прашања ставени на дневен ред, вклучувајќи ги и именувањето и разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија е јавно.

По барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број на акции со право на глас се пристапува кон тајно гласање на начин согласно закон.

За броење на гласовите, Собранието избира најмалку пет бројачи на гласови.

Член 63

Одлуките донесени на Собранието на Банката по правило влегуваат во сила веднаш со денот на донесувањето, освен кога во зависност од природата на одлуката што се донесува на Собранието, со истата не се утврди друг датум на влегување во сила на таа одлука.

Член 64

За работата на Собранието се води записник, кој го потпишува записничарот и Претседавачот со Собранието, а го заверуваат заверувачи на записникот, избрани од страна на Собранието.

Ако Собранието одлучува за прашања што се запишуваат во Трговскиот регистар записникот го води нотар и истиот го потпишуваат нотарот и Претседавачот со Собранието.

Во рок од 15 дена од одржување на Собранието, Банката го доставува Записникот од одржаното Собрание заедно со материјалите и донесените одлуки до Народната банка на РСМ и на својата интернет страница ги објавува резултатите од гласањето согласно Законот за трговските друштва.

Член 65

Начинот на работењето и гласањето на Собранието како и други прашања од значење за работење на Собранието се уредуваат со Деловник.

Собранието на Банката за уредување на одделни прашања може да донесе и други акти.

НАДЗОРЕН ОДБОР**Член 66**

Надзорниот одбор е орган на Банката кој врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење на финансиските активности и го надгледува нивното спроведување.

Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење и управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната банка.

Надзорниот одбор го сочинуваат 7 члена избрани во постапка и услови предвидени со закон. Најмалку една четвртина од членовите на Надзорниот одбор мора да бидат независни членови. Исто лице може да биде независен член на Надзорниот одбор на Банката најдолго три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор треба да имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности, да избегнуваат судир на интересите и да посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со закон.

Членовите на Надзорниот одбор треба заедно да имаат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, а особено за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на кои е изложена.

Членовите на Надзорниот одбор ги именува Собранието на Банката со одлука која стапува на сила по добивање на согласност од Народната банка.

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае 4 (четири) години, а мандатот на новоизбраните членови на местото на членовите кои престанале да ја вршат функцијата член на Надзорниот одбор трае колку што трае мандатот на заменетите членови.

Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат Претседател и Заменик претседател на Надзорниот одбор.

Член 67

На членовите на Надзорниот одбор за учество и работа на седниците како и за работа и одлучување со писмена согласност во периодот помеѓу седниците им припаѓа месечен надомест во висина која е одредена со Одлуката за назначување.

За работата на членовите на Надзорниот одбор Собранието може со Одлука да им одобри учество во добивката.

Член 68

Член на Надзорниот одбор не може да биде лице :

- кое е член на Советот на Народната банка,
- вработено во Народната банка,
- кое е вработено во Банката,
- на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност,
- кое не поседува репутација со што може да биде загрозено сигурното и стабилното работење на Банката. За лице кое не поседува репутација се смета лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата,
- кое не ги почитува одредбите од Законот за банките и прописите донесени врз основа на Законот и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на Банката,
- кое е член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга банка регистрирана во Република Северна Македонија или вработен во друга банка регистрирана во Република Северна Македонија,

- кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или на кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположливите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка,
- кое е член на повеќе од еден орган на управување и од еден орган на надзор, односно да извршува повеќе од една функција на извршен и една функција на неизвршен член на одбор на директори во небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции,
- кое е член на повеќе од три органи на надзор, односно да извршува повеќе од три функции на неизвршен член на одбор на директори на небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции,
- кое е поврзано лице со правно лице во кое Банката има учество,
- кое стекнало акции спротивно на Законот за банките,
- Ограничувањата од алинеите 8, 10 и 11 на овој член, не се однесуваат на членство во органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.

Член 69

Надзорниот одбор на Банката ги врши следните работи:

1. ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и го следи нивното спроведување,
2. именува и разрешува членови на Управниот одбор на Банката,
3. именува и разрешува членови на Одборот за управување со ризици,
4. именува и разрешува членови на Одборот за ревизија,
5. именува и разрешува членови на Кредитниот одбор на Банката,
6. именува и разрешува членови на Одборот за надгледување на информативната технологија,
7. го усвојува финансискиот план на Банката,
8. го одобрува воспоставувањето и организацијата на системот на внатрешна контрола,

9. го разгледува извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола,
10. организира Дирекција за внатрешна ревизија,
11. го одобрува годишниот план на Дирекцијата за внатрешна ревизија,
12. ја усвојува политиката за сигурност на информативниот систем, врши оценка на нејзината адекватност најмалку еднаш годишно од аспект на настанатите промени во организациската структура и промени во информативниот систем на Банката и ја следи ефикасноста на процесот за управување со информативниот систем преку анализа на резултатите од тестирањето на воспоставените сигурносни контроли во информативниот систем,
13. ги усвојува политиките за управување со ризици на Банката,
14. ги одобрува плановите и програмите за работа и општите акти на Банката, освен актите што ги донесува Собранието на Банката,
15. ги разгледува извештаите за работењето на Управниот одбор на Банката,
16. ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици,
17. ги разгледува извештаите на Одборот за ревизија,
18. ги разгледува извештаите за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите,
19. ја одобрува годишната сметка и финансиските извештаи на Банката,
20. одобрува изложеност спрема поединечно лице од над 20% од сопствените средства на Банката, со исклучок на изложеност врз основа на купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија,
21. одобрува трансакции со поврзани лица со Банката во износ од над 6.000.000 денари,
22. го одобрува стекнувањето на капитални делови и купувањето на хартии од вредност, поголеми од 5% од сопствените средства на Банката, освен купување на хартии од вредност издадени од Народната банка и Република Северна Македонија,
23. го одобрува предлогот на Одборот за ревизија за назначување на друштво за ревизија, или предлогот за раскинување на договорот со друштвото за ревизија и е одговорен за обезбедување на соодветна ревизија,
24. ги усвојува политиката и процедурите за вршење на внатрешна ревизија, врши надзор на соодветноста на процедурите и ефикасноста на

- работењето на Дирекцијата за внатрешна ревизија и ги разгледува нејзините извештаи,
25. ги разгледува извештаите на супервизијата, други извештаи доставени од Народната банка, Управата за јавни приходи и други надлежни институции и предлага, односно презема мерки и активности за надминување на утврдените неусогласености и слабости во работењето на Банката,
 26. ги разгледува записниците од непосредната теренска контрола и непосредната теренска инспекциска контрола на Народната банка, до Народната банка ги доставува записниците од седниците на Надзорниот одбор на кои се разгледуваат записниците од контролата и ги верификува приговорите на Банката на записниците од Народната банка,
 27. го одобрува годишниот извештај за работењето на Банката и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на Банката,
 28. го разгледува извештајот на друштвото за ревизија и доставува писмено мислење по истиот до Собранието на Банката,
 29. го доставува годишниот извештај на Дирекцијата за внатрешна ревизија до Народна банка на Република Северна Македонија,
 30. го усвојува етичкиот кодекс на Банката,
 31. го одобрува деловникот за работа на Одборот за ревизија,
 32. на Собранието му поднесува извештај за работењето,
 33. одлучува за издавање на хартии од вредност, освен акции и други хартии од вредност конвертибилни во акции,
 34. со посебен акт го определува начинот и условите за издавање на финансиски деривати,
 35. на Собранието му предлага издавање на акции,
 36. го усвојува извештајот за пописот на средствата и на изворите на средствата,
 37. одлучува за задолжување на Банката и земање кредити над 5% од сопствените средства на Банката, освен за задолжувања за ликвидност на Банката,
 38. одлучува за отпис на проблематични побарувања согласно интерните акти на Банката,
 39. ги разгледува извештаите за реструктурирани побарувања и за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување,

40. одлучува за кредитна изложеност спрема поединечно лице и со него поврзаните лица во рамките на лимитите утврдени со актите на Банката,
41. одлучува за купување, продажба и закуп на основни средства на Банката над 500.000 ЕУР,
42. одлучува за стекнување и располагање со имот врз основа на ненаплатени побарувања на Банката согласно актите на Банката,
43. ги разгледува извештаите за видот и износот на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања, преземените активности за нивна продажба и статусот на реализирање на плановите за продажба и/или промените во плановите за продажба, како и износот на продадените преземени средства,
44. одлучува за зачленување во финансиски и други организации, за склучување на договори, спогодби и друго,
45. донесува општи акти за поблиските услови за давање на одделни видови кредити, реструктурирање на побарувања, конверзија на кредити, авалирање и есконтирање на меници и други побарувања и гаранции,
46. го одобрува предлогот на Управниот одбор за свикување на Собранието и дава мислење до Управниот одбор за свикување на Собрание по иницијатива на акционери,
47. го свикува Собранието на Банката помеѓу две годишни собранија, по сопствена иницијатива или по барање на акционери доколку Управниот одбор не го свика Собранието,
48. го следи извршувањето на одлуките, заклучоците и насоките донесени од Собранието на Банката,
49. врши увид во одлуките што ги има донесено по писмена согласност на членовите помеѓу две седници,
50. дава согласност односно ги верифицира одлуките донесени од органите на Банката во случаите кога истото е предвидено со законските и подзаконските прописи или со актите на Банката,
51. ги одобрува суштествените внатрешни организациони промени во Банката кои се однесуваат на основање на нови сектори или самостојни дирекции,
52. го одобрува актот на Управниот одбор со кој се уредува застапувањето и потпишувањето на актите на Банката,
53. врши оценка на работењето на Управниот одбор на Банката и предлага евентуално наградување на Управниот одбор, најмалку еднаш годишно,

54. го разгледува извештајот за трансакции со поврзани лица со Банката, како и за вкупниот износ на одобрени кредити и на други облици на изложеност на/кон другите вработени во Банката,
55. усвојува Политика за наградување во согласност со деловната политика, развојниот план, финансискиот план и политиката за избегнување судир на интересите на Банката,
56. усвојува Политика за избегнување судир на интереси со која се идентификуваат можните судири на интереси и мерките и активностите за нивно спречување,
57. донесува и спроведува Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Управниот одбор, Кредитниот одбор и Одборот за надгледување на информативната технологија на Банката,
58. ја одобрува Програмата за спречување на корупцијата,
59. усвојува Кодекс за корпоративно управување со кој се уредуваат правилата за управување и за надзор на Банката,
60. ја одобрува Политиката за постојано и ефикасно спроведување на контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите,
61. ја одобрува Стратегијата за преземање и управување со ризиците и го следи нејзиното спроведување,
62. ги усвојува политиките за Процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК) и Процесот на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ) на Банката,
63. го одобрува и следи спроведувањето на капиталните планови во согласност со ПИК,
64. ја оценува адекватноста на донесената стратегија и политиките за управување со ризиците најмалку еднаш годишно,
65. ги разгледува извештаите за профилот на ризичност на Банката,
66. ги одобрува лимитите на изложеност на поодделни видови на ризици,
67. одобрува воведување на нови производи кои имаат значајно влијание врз профилот на ризичност на Банката,
68. ја одобрува Политиката за објавување на извештаи и податоци од страна на Банката, и
69. врши и други работи во согласност со овој Статут, други општи акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

Член 70

Надзорниот одбор работи и одлучува на седници кои се одржуваат по потреба, а најмалку еднаш квартално.

Членовите на Надзорниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема.

Членовите на Надзорниот одбор можат да одлучуваат и без одржување на седница преку давање писмена согласност на актите кои што се донесуваат. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлог-актот. Актите се сметаат за донесени ако сите членови на Надзорниот одбор дадат писмена согласност на предлог-актот кој се донесува.

Седниците на Надзорниот одбор ги свикува и со нив раководи Претседателот, а во негово отсуство Заменикот на Претседателот.

Седниците на Надзорниот одбор се закажуваат по писмен пат со доставување на предлог – дневен ред и материјали, најдоцна 5 дена пред одржување на седницата.

Надзорниот одбор на Банката задолжително се свикува по барање на една третина од членовите на Надзорниот одбор или Управниот одбор.

Надзорниот одбор полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови. Надзорниот одбор одлуките ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Во случај на поделба на гласовите гласот на Претседателот, а во негово отсуство на Заменикот претседател е одлучувачки.

За работата на Надзорниот одбор на седница, во рок од три дена од денот на одржување на седницата, се изготвува записник кој го потпишуваат сите членови на Надзорниот одбор кои биле присутни на седницата.

Член 71

Мандатот на членовите на Надзорниот одбор може да престане и пред истекот на мандатот во следните случаи:

- ако Собранието на Банката не го одобри Извештајот за работењето на Надзорниот одбор,
- ако се исполнети условите кои оневозможуваат назначување на член на Надзорниот одбор,
- ако Гувернерот на Народната банка ја повлече согласноста за именување член на Надзорен одбор,

- лично писмено барање - оставка,
- ако врши работи за конкурентски банки,
- ако биде осуден со правосилна пресуда со казна затвор, согласно со закон, и
- во други случаи предвидени со Закон.

На членовите на Надзорниот одбор може предвреме да им престане мандатот со разрешување поради работење спротивно на закон, Статут и добрите деловни обичаи.

Во случајот на предвременно престанување на функцијата на членовите на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката, се вршат избори за испразнетите места за остатокот на мандатот.

Член 72

Поблиски одредби за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулираат со Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Надзорниот одбор од редот на своите членови формира:

1. Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор,
2. Одбор за воспоставување и спроведување на Политиката за наградување.

Поблиски одредби за основањето, делокругот и начинот на работа, постапката за одлучување и друго се регулираат со Одлуките за основање на Одборите и со Деловниците за работа на Одборите.

Член 73

Надзорниот одбор на Банката е должен веднаш да ја извести Народната банка за влошена ликвидност или солветност на Банката, постоење основ за укинување на дозволата за основање или за забрана за извршување на одредена финансиска активност, намалување на сопствените средства под пропишаното ниво, како и наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи, доколку наодите имаат значително влијание врз финансиската состојба на Банката.

Член 74

Надзорниот одбор најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го известува Собранието на Банката.

УПРАВЕН ОДБОР

Член 75

Управниот одбор е орган кој ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзиното работење.

Надзорниот одбор на Банката го именува Управниот одбор по претходна согласност на Гувернерот на Народната банка и со членовите на Управниот одбор склучува менаџерски договор.

Управниот одбор на Банката се состои од пет члена, кои се подеднакво одговорни за работењето на Банката и за обврските што ги презема Банката.

Со Одлуката за именување на Управниот одбор на Банката, се определува Претседател на Управниот одбор на Банката кој носи назив Главен извршен директор. Останатите четири члена на Управниот одбор носат назив Главен оперативен директор, Главен финансов директор, Главен директор за корпоративно банкарство и Главен директор за продажба и развој.

Поделбата на надлежностите меѓу членовите на Управниот одбор на Банката по одделни сегменти на работењето на Банката е следна: Главниот извршен директор е надлежен за финансиските извештаи на Банката, човечки ресурси и општи работи, односи со јавност и маркетинг, корпоративно управување, управување со имотот на Банката, усогласеност со регулативата и спречување на перење пари, внатрешна ревизија и внатрешна контрола и информативната сигурност; Главниот оперативен директор е надлежен за платен промет во земјата, платен промет со странство и трезорско работење; Главниот финансов директор е надлежен за управување со ризиците, деловна политика и планирање, финансиско работење, ликвидност и финансиски пазари и анализа на финансиските извештаи; Главниот директор за корпоративно банкарство е надлежен за кредитирање на стопанството и мрежата на филијалите на Банката; Главниот директор за продажба и развој е надлежен за правни работи, наплата на проблематични побарувања, работење со население и информатичка технологија.

Во однос на надлежностите на Управниот одбор во делот на внатрешна ревизија, Главниот извршен директор обезбедува непречено работење на Дирекцијата за внатрешна ревизија односно осигурува дека Дирекцијата за внатрешна ревизија има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности.

Мандатот на членовите на Управниот одбор е 6 (шест) години.

Доколку бројот на членовите на Управниот одбор се намали под 5, Надзорниот одбор во рок од 6 месеци ќе именува нов член на Управниот одбор.

Доколку бројот на членовите на Управниот одбор се намали под законски пропишаниот број, Надзорниот одбор од своите редови ќе именува вршител или вршители на должноста член на Управен одбор. Вршителите на должност член на Управен одбор се предмет на упис во Трговскиот регистар.

Членот од Надзорниот одбор кој е именуван за вршител на должност член на Управен одбор во периодот на извршување на оваа должност не може да учествува во донесувањето на одлуките што се во надлежност на Надзорниот одбор.

Член 76

Управниот одбор е одговорен за законитоста на работењето на Банката и за својата работа одговара на Надзорниот одбор на Банката.

Член на Управен одбор не може да биде лице:

- кое е член на Советот на Народната банка,
- вработено во Народната банка,
- на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност,
- кое не поседува репутација со што може да биде загрозувано сигурното и стабилното работење на Банката. За лице кое не поседува репутација се смета лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата, и/или лице кое има соработник кој е осуден со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата,
- кое не ги почитува одредбите од Законот за банките и прописите донесени врз основа на истиот и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот на Народната банка, со што биле или се загрозувани сигурноста и стабилноста на Банката,
- член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга банка или вработен во друга банка,
- кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположивите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка,
- кое е управител, член на управен одбор или извршен член на одбор на директори во кое било домашно или странско трговско друштво,
- кое е член на повеќе од два органи на надзор односно неизвршен член на одбор на директори во повеќе од две небанкарски финансиски институции или нефинансиски институции,
- ограничувањата од алинеите 7, 9 и 10 на овој член, не се однесуваат на членство во органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство.

Член 77

Управниот одбор го известува Надзорниот одбор за своето работење најмалку еднаш месечно преку доставување на Информација за работењето на Банката до членовите на Надзорниот одбор.

Управниот одбор е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор за:

1. влошена ликвидност или солветност на Банката,
2. постоење основ за укинување на дозволата за основање и работење или за забрана за извршување на одредена финансиска активност, согласно со закон,
3. намалување на сопствените средства под пропишаното ниво во согласност со закон,
4. наодите на Супервизијата и надзорот на Народната банка, и
5. наодите на Управата за јавни приходи и други контролни органи.

Членот на Управниот одбор на Банката е должен веднаш да го извести Надзорниот одбор ако тој или со него поврзани лица, стекнат контрола во друго правно лице.

Член 78

Банката ја претставува Претседателот на Управниот одбор.

За време на отсутност од било каква причина на Претседателот на Управниот одбор, Банката ја претставуваат другите членови на Управниот одбор.

Во отсуство на членовите на Управниот одбор, Банката ја претставува лице со посебни права и одговорности што ќе биде определено со посебна Одлука од Управниот одбор.

Член 79

Во односите со трети лица Банката ја застапуваат членовите на Управниот одбор и тоа:

- Претседателот на Управниот одбор самостојно,
- Претседателот на Управниот одбор и еден од членовите,
- Во отсуство на Претседателот на Управниот одбор заеднички два члена на Управниот одбор.

Во случај на отсуство на Претседателот и тројца други членови на Управниот одбор, Банката ја застапуваат и актите ги потпишуваат покрај присутниот член на Управниот одбор и директорите на сектори и самостојни дирекции од делокругот на работа на организационата единица со која раководат.

Застапувањето и потпишувањето на актите подетално се уредува со посебен акт на Управниот одбор одобрен од страна на Надзорниот одбор.

Член 80

Со посебен акт на Управниот одбор одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката подетално се утврдува кои акти ги потпишуваат одделно членовите на Управниот одбор, а кои акти ги потпишуваат заедно.

Членовите на Управниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема, и без одржување на седница преку давање писмена согласност на одлуките кои што се донесуваат. Давањето на согласноста може да биде извршено со своерачен потпис или со потпис испратен по факс или по електронски пат на предлог-одлуката. Одлуките се сметаат за донесени ако сите членови на Управниот одбор дадат писмена согласност на предлог-одлуката која се донесува.

Управниот одбор полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни најмалку тројца или мнозинството од неговите членови. Управниот одбор одлуките ги донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови. Во случај на поделба на гласовите, гласот на Претседателот, а во негово отсуство гласот на членот кој раководи во негово отсуство, е одлучувачки.

За работата на Управниот одбор на седници, во рок од три дена од одржување на седницата се изготвува се записник, кој го потпишуваат сите членови на Управниот одбор кои биле присутни на седницата.

Управниот одбор на Банката за одредени работи што се сврзани со секојдневното тековно работење на Банката, во рамките на предметот на работењето на Банката, и актите донесени од страна на органите на Банката, може да овласти да ја застапуваат и во име на Банката да потпишуваат лица со посебни права и одговорности и други стручни лица вработени во Банката.

Овластените лица од став 5 на овој член дадените овластувања не можат да ги пренесуваат на други работници без согласност на Управниот одбор.

Член 81

За работите што се вршат преку филијалите, Банката ја застапува, претставува и потпишува директорот на филијалата.

Член 82

Управниот одбор на Банката донесува одлуки, решенија, упатства и други акти за начинот на потпишувањето, парафирањето на актите и овластувањата за потпишување на актите.

Член 83

Управниот одбор на Банката ги врши следните работи:

1. управува со Банката,

2. ја застапува Банката,
3. ги извршува одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор на Банката, односно се грижи за нивното спроведување,
4. покренува иницијативи и дава предлози за унапредување на работењето на Банката,
5. ги именува и разрешува лицата со посебни права и одговорности, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката,
6. именува лице односно организира Служба за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите,
7. изготвува деловна политика и развоен план на Банката,
8. изготвува финансиски план на Банката,
9. ги изработува и ги спроведува капиталните планови согласно ПИК,
10. го изработува и спроведува планот со активности заради достигнување и/или одржување на потребната интерна ликвидност,
11. изготвува политика за сигурност на информативниот систем на Банката,
12. изготвува годишен извештај за работењето на Банката и го доставува до Надзорниот одбор,
13. изготвува етички кодекс на Банката,
14. одлучува за купување и продавање на хартии од вредност во рамките на лимитите утврдени со актите на Банката,
15. одлучува за засновање и престанок на работен однос, за распоредување, наградување, дисциплинска и материјална одговорност на работниците, утврдување на паричен и друг вид надоместок согласно со законските прописи и актите на Банката,
16. одлучува за задолжување на Банката во рамки на лимитите утврдени со актите на Банката,
17. одлучува за одобрување на кредити во рамките на лимитите утврдени со законските и подзаконските прописи и актите на Банката,
18. одлучува за купување, продажба и закуп на основни средства на Банката и одобрува средства за други работи најмногу до 500.000 ЕУР во денарска противвредност, за секој поединечен договор,
19. одлучува за стекнување и располагање со имот врз основа на ненаплатени побарувања на Банката до висина утврдена со актите на Банката,

20. одлучува за давање и земање кредити за ликвидност независно од износот и рокот, во рамките на лимитите утврдени со Законот за банките и актите на Банката,
21. утврдува предлози на одлуки и други акти за кои одлучува Надзорниот одбор на Банката,
22. се грижи за информирањето на акционерите на Банката,
23. ја насочува и организира работата на организационите единици и деловите на Банката, особено во поглед на навременото и стручно вршење на работите,
24. донесува акти за внатрешна организација и систематизација на работните места,
25. донесува општи и поединечни акти на Банката и упатства од негова надлежност,
26. формира комисии за попис на средства и изворите на средства и комисија за расходување и отуѓување на основни средства и ситен инвентар и други комисии,
27. одлучува за распределба на средствата за спонзорство, реклами, пропаганда и репрезентација,
28. склучува Колективен договор со Синдикатот на Банката, и
29. врши други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и други општи акти на Банката.

Член 84

Управниот одбор на Банката е одговорен за:

1. обезбедување услови за работење на Банката во согласност со прописите,
2. управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето,
3. постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства,
4. функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката,
5. непречено работење на Дирекцијата за внатрешна ревизија на Банката, односно осигурува дека Дирекцијата за внатрешна ревизија има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел за непречено спроведување на нејзините активности,

6. непречено работење на лицето односно Службата за контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, односно осигурува дека лицето, односно Службата има пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на овластувањата,
7. донесување и спроведување политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на лица со посебни права и одговорности, освен за членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и управниот одбор,
8. водење на трговските и други книги и деловната документација на Банката, изработка на финансиски и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствените стандарди,
9. навремено и точно финансиско известување,
10. редовност и точност на извештаите што се доставуваат до Народната банка во согласност со закон и прописите донесени врз основа на закон и
11. спроведување на мерките изречени од страна на Гувернерот спрема Банката.

Член 85

Управниот одбор на Банката со посебен акт може да одлучи одредени работи од својата надлежност, да ги пренесе на работниците со посебни права и одговорности и на други работници на Банката, со исклучок на работите кои врз основа на Закон се утврдени како негова исклучива надлежност.

Овластените работници од став 1 на овој член, дадените права не може да ги пренесуваат на други работници, освен ако во Одлуката од став 1 на овој член не е поинаку утврдено.

Управниот одбор со решение може да го пренесе овластувањето за застапување пред судовите и други органи на работници кои работат на правни работи.

Поблиски одредби за начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулираат со Деловникот за работа на Управниот одбор.

Член 86

За член на Управен одбор на Банката може да биде именувано лице кое, покрај општите услови предвидени со законските прописи, поседува:

- соодветно високо образование,
- најмалку 6 години успешно работно искуство од областа на финансиите или банкарството или 3 години работно искуство како лице со посебни

права и одговорности во банка со активности соодветни на банката во која се именува,

- познавање на прописите сврзани со банкарството,
- активно знаење на еден од светските јазици.

Членовите на Управниот одбор на Банката мора да се во постојан работен однос во Банката и барем еден мора да го познава македонскиот јазик и неговото кирилско писмо и да има постојано живеалиште во Република Северна Македонија.

Член 87

Надзорниот одбор на Банката го именува Управниот одбор по претходно добиена согласност од Народната банка.

Член 88

Управниот одбор на Банката се избира со мнозинство на гласови од вкупниот број на членови на Надзорниот одбор.

Со членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор склучува Менаџерски договор со кој се утврдуваат работите, обврските, правата, платата, учество во добивката и правото на осигурување на живот и на друг вид осигурување, надомест во случај на раскинување на менаџерскиот договор не по вина на членот на Управниот одбор и друго.

Член 89

Менаџерскиот договор со членовите на Управниот одбор може да биде раскинат во следните случаи:

- ако со својата работа потешко ги повреди постојните прописи што се однесуваат на работењето на Банката, Статутот и другите акти,
- ако со својата неправилна и несовесна работа или со пречекорување на овластувањата нанесе штета во поголем обем,
- ако Собранието на Банката не го прифати извештајот за резултатите од работењето по годишната пресметка, при што Надзорниот одбор е должен да спроведе постапка за утврдување дали и кој е лично одговорен за неостварувањето на деловните резултати и добивката,
- законски пречки за вршење на функцијата,
- по барање на членовите на Управниот одбор, и
- по оценка на Надзорниот одбор, без вина начленот на Управниот одбор, во кој случај тој има право на надомест во висина договорена со менаџерскиот договор.

Член 90

Пред да го раскине менаџерскиот договор, Надзорниот одбор може да му овозможи на членот на Управниот одбор да се произнесе по причините за неговото разрешување.

ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Член 91

Одборот за управување со ризици се состои од 6 члена, од редот на лицата со посебни права и одговорности вработени во Банката, именувани од Надзорниот одбор на Банката. Членови на Одборот за управување со ризици се: Главниот извршен директор кој е Претседател на Одборот, Главниот финансов директор кој е Заменик Претседател на Одборот и лица со посебни права и одговорности кои раководат со организационите единици од областа на ликвидност и финансиски пазар, управување со ризици, правни работи, управување со проблематични кредити, работа со население и кредитирање на стопанството.

Со Одлуката за именување на членови на Одборот за управување со ризици се именуваат и заменици членови од редот на лицата со посебни права и одговорности кои раководат со организационите единици од областа на ликвидност и финансиски пазар, управување со ризици, правни работи, управување со проблематични кредити, работа со население и кредитирање на стопанството, а ги заменуваат членовите во нивно отсуство.

Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае 6 (шест) години.

Членовите на Одборот за управување со ризици, покрај условите предвидени со закон, задолжително треба да имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку 3 (три) години, да имаат познавање за работењето на Банката, нејзините производи и услуги и да имаат познавање за ризиците на кои е изложена Банката.

Член 92

Одборот за управување со ризици ги врши следните работи:

1. перманентно го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик,
2. воспоставува политики за управување со ризици и ја следи нивната примена,
3. ги следи прописите на Народната банка кои се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи,

4. врши оцена на системите на управување со ризиците во Банката,
5. утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на кои е изложена Банката,
6. ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката кои вршат оцена на ризиците и предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
7. ги воспоставува процедурите и начинот на вршење на стрес-тестирање,
8. ги воспоставува политиките за Процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК) и Процесот на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ) на Банката и ја следи нивната примена,
9. ја воспоставува политиката за користењето на услуги од надворешни лица,
10. одредува и редовно ги ревидира лимитите на изложеност на пооделни видови ризици,
11. ги дефинира евентуалните исклучоци во однос на дефинираните лимити и доверувањето на одговорноста за одлучување за примена на тие исклучоци,
12. ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици,
13. ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката,
14. ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
15. врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката,
16. квартално го известува Надзорниот одбор, за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите,
17. одобрува изложеност спрема лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката, а по исклучок одлучува за одобрување на агрегатна изложеност над 150 милиони денари, во случаите кога Дирекцијата за кредитен ризик и членот на Управниот одбор одговорен за ризици имаат негативно мислење за кредитната способност на клиентот,

18. го следи спроведувањето на политиката за сигурност на информативниот систем и ги идентификува случаите кога е потребно нејзиното ревидирање,
19. врши оценка на воспоставениот процес на управување со сигурноста на информативниот систем,
20. го анализира извештајот за извршената проценка на ризиците за информативната сигурност и ги следи активностите кои се преземаат во врска со управувањето со сигурноста на информативниот систем,
21. ги одредува и редовно ги ревидира дефинираните нивоа на прифатливост на ризиците за информативна сигурност,
22. го верификува продолжувањето на рокот на достасување на едно побарување два и повеќе пати,
23. доставува извештај до Надзорниот одбор за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување,
24. ги разгледува извештаите за недвижниот имот во функција на Банката, извештаите за резултатите од спроведените огласи за продажба на имотот на Банката, како и извештаите за управување со имотот на Банката,
25. ги разгледува и анализира извештаите за текот и стадиумот на правните постапки, согласно политиките за управување со правниот ризик,
26. го усвојува текстот на општите услови и стандардизираните договори за одредени банкарски производи, кои се во негова надлежност, и
27. врши други активности согласно со законската, подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Член 93

Одборот за управување со ризици се состанува најмалку еднаш неделно.

Одборот за управување со ризици полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови.

Членовите на Одборот за управување со ризици можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема.

Одборот за управување со ризици донесува одлука со мнозинство од вкупниот број членови на Одборот.

За работата на Одборот за управување со ризици се води записник кој се усвојува на првата наредна седница на одборот.

Одборот за управување со ризици може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на Одборот дадат писмена согласност на актот кој се

донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по факс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот се изготвува записник.

Член 94

Одборот за управување со ризици за својата работа доставува извештаи до Надзорниот одбор најмалку еднаш квартално.

Член 95

Поблиски одредби за свикување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за управување со ризици.

Член 96

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш годишно врши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја доставува до Надзорниот одбор на Банката.

ОДБОР ЗА РЕВИЗИЈА

Член 97

Одборот за ревизија се состои од 5 члена кои ги именува Надзорниот одбор на Банката, со мандат од 4 години.

Член 98

Мнозинството членови во Одборот за ревизија се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови.

Најмалку еден член на Одборот за ревизија мора да биде овластен ревизор.

Членовите на Одборот за ревизија од своите редови избираат претседател, кој е одговорен за организација на работата на Одборот за ревизија.

Член 99

Членовите на Одборот за ревизија, покрај условите утврдени со закон, треба да имаат познавање и за:

1. работењето на Банката, нејзините производи и услуги,
2. ризиците на кои е изложена Банката,
3. системите за внатрешна контрола и политиките за управување со ризици на Банката,
4. сметководството и ревизијата.

Член 100

Одборот за ревизија воспоставува соодветни сметководствени процедури и ја контролира усогласеноста на овие процедури со закон и други прописи.

Одборот за ревизија ги врши следните работи:

1. ги разгледува финансиските извештаи на Банката и се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди,
2. ги разгледува и оценува системите за внатрешна контрола,
3. ја следи работата и ја оценува ефикасноста на Дирекцијата за внатрешна ревизија,
4. го следи процесот на ревизија на Банката и ја оценува работата на друштвото за ревизија,
5. ги донесува сметководствените политики на Банката,
6. ја следи усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи,
7. одржува состаноци со Управниот одбор, Дирекцијата за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката,
8. ги разгледува извештаите на Одборот за управување со ризици,
9. предлага назначување на друштвото за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија,
10. дава мислење по прашања поставени од страна на Надзорниот одбор,
11. најмалку еднаш во три месеца го известува Надзорниот одбор на Банката за својата работа,
12. најмалку еднаш годишно врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно,
13. поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор, во кој е содржана оцената на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно, и
14. врши други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и другите општи акти на Банката.

Одборот за ревизија го известува Надзорниот одбор за работите сврзани со неговата надлежност и дава мислење по прашања поставени од страна на Надзорниот одбор.

Одборот за ревизија може да ангажира стручни лица на сметка на Банката, за да помогнат во целосно и ефикасно извршување на обврските на овој одбор.

Член 101

Одборот за ревизија се состанува најмалку еднаш на три месеци или почесто на барање на Надзорниот одбор.

Одборот за ревизија полноважно работи и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови.

Членовите на Одборот за ревизија можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема.

Одлуките на овој одбор се донесуваат со мнозинство од вкупниот број членови на одборот. Во случај на поделба на гласовите гласот на Претседателот, а во негово отсуство гласот на Заменик претседателот е одлучувачки.

За работата на Одборот за ревизија се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница на одборот.

Одборот за ревизија може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на Одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по факс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот се изготвува записник.

Член 102

Поблиски одредби за свикнување на седниците, начинот на работа, постапката за одлучување и друго, се регулира со Деловникот за работа на Одборот за ревизија одобрен од Надзорниот одбор на Банката.

Кредитен одбор

Член 103

Банката формира Кредитен одбор како орган на Банката. Кредитниот одбор се состои од 6 члена.

Надзорниот одбор ги назначува членовите на Кредитниот одбор на Банката.

Членови на Кредитниот одбор се: Главниот оперативен директор кој е Претседател на Одборот, Главниот финансов директор кој е Заменик Претседател на Одборот и лица со посебни права и кои раководат со организационите единици од областа на ликвидност и финансиски пазар, управување со ризици,

кредитирање на стопанство, управување со проблематични кредити и работа со население.

Со Одлуката за именување на членови на Кредитниот одбор се именуваат и заменици членови од редот на лицата со посебни права и одговорности кои раководат со организационите единици од областа на ликвидност и финансиски пазар, управување со ризици, кредитирање на стопанство, управување со проблематични кредити и работа со население, а ги заменуваат членовите во нивно отсуство.

Мандатот на членовите на Кредитниот одбор трае 4 (четири) години.

Кредитниот одбор работи на седници кои ги свикува претседателот на Кредитниот одбор. Седниците се одржуваат најмалку еднаш неделно.

Кредитниот одбор полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови на одборот. Кредитниот одбор одлучува со мнозинство од вкупниот број членови на одборот.

Членовите на Кредитниот одбор можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема.

За работата на Кредитниот одбор се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница.

Кредитниот одбор може да одлучува и без одржување на седница, ако сите членови на Одборот дадат писмена согласност на актот кој се донесува со своерачен потпис, со потпис испратен по факс или по електронски пат. За сите акти донесени со писмена согласност на членовите на Одборот се изготвува записник.

Кредитниот одбор донесува одлуки, заклучоци и препораки.

Член 104

Кредитниот одбор на Банката одлучува за:

1. Одобрување на кредити по кредитни барања во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката,
2. Капитални инвестиции во рамките на лимитите утврдени со актите на Банката,
3. Купување и продавање на хартии од вредност освен хартии од вредност издадени од НБРСМ и државни хартии од вредност, во рамки на лимити утврдени со актите на Банката,
4. Задолжувања на Банката во рамките на лимитите утврдени во актите на Банката,

5. Покренување на судска постапка против должниците на Банката во согласност со Кредитната политика и постапки на Банката,
6. Други работи утврдени со прописите и актите на Банката.

Член 105

Поблиските одредби за работата на Кредитниот одбор на Банката се утврдуваат со Деловникот за работа на Кредитниот одбор.

Член 106

Освен Надзорниот одбор, Управниот одбор и Кредитниот одбор на Банката, по кредитни барања одлучуваат и лица со посебни права и одговорности и други работници утврдени со прописите и актите на Банката, во лимитите утврдени со тие акти.

Одбор за надгледување на информативна технологија

Член 107

Надзорниот одбор на Банката формира Одбор за надгледување на информативна технологија како орган на Банката.

Одборот за надгледување на информативна технологија се состои од 7 членови.

Надзорниот одбор на Банката ги назначува членовите на Одборот за надгледување на информативна технологија. Членови на Одборот се: Главниот директор за продажба и развој кој е Претседател на Одборот, Директорот на Секторот за информатичка технологија кој е Заменик Претседател на Одборот, еден надворешен член, едно од лицата одговорни за сигурноста на информативниот систем на Банката и лица вработени во организационите единици од следните области: управување со ризици, работа со население и контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите.

Со Одлуката за именување членови на Одборот за надгледување на информативна технологија се именуваат и заменици членови кои се вработени во организационите единици од областа на сигурност на ИКТ, сигурност на информативниот систем, управување со мрежата на филијали, платежни услуги и системи во земјата, работа со население и ИТ ревизија, а ги заменуваат членовите во нивно отсуство.

Членовите на Одборот за надгледување на информативна технологија треба да имаат добро познавање на основните топоними на информативната технологија, како и на процедурите и упатствата за информативната технологија.

Мандатот на членовите и на замениците членови на Одборот за надгледување на информативна технологија трае 4 (четири) години.

Одборот за надгледување на информативна технологија работи на седници кои се свикуваат по потреба, а најмалку еднаш на шест месеци.

Одборот за надгледување на информативна технологија полноважно расправа и одлучува ако на седницата се присутни мнозинството од вкупниот број членови на одборот. Одборот за надгледување на информативна технологија одлучува со мнозинство од вкупниот број членови на одборот.

Членовите на Одборот за за надгледување на информативна технологија можат да учествуваат и одлучуваат на седница организирана со користење на конференциска, телефонска врска или со користење на друга аудио или визуелна комуникациска опрема.

За работата на Одборот за надгледување на информативна технологија се изготвува записник кој се усвојува на првата наредна седница.

Член 108

Одборот за надгледување на информативна технологија ги врши следните работи.

- доставува извештаи за статусот на Информативната технологија во Банката и за отворените прашања до Надзорниот одбор на Банката и до Управниот одбор на Банката;
- дава препораки на Надзорниот одбор и на Управниот одбор за стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на Информативната технологија кои ги одобрува Надзорниот одбор или Управниот одбор;
- обезбедува ефективно планирање на Информативната технологија и следење на капацитетот на системот на Информативна технологија и неговите перформанси;
- го набљудува развојот на стратешките планови на Информативна технологија;
- одобрува добавувачи во однос на Информативната технологија и ја набљудува нивната финансиска состојба;
- ги одобрува и набљудува главните проекти, буџетот за Информативната технологија, приоритетите, стандардите, процедурите и перформансите на системот;
- врши координација на приоритетите помеѓу Секторот за информатичка технологија и другите организациони единици во Банката;
- ја набљудува адекватноста на ресурсите на Информативната технологија во смисла на луѓе, опрема, договори со добавувачи на услуги.

Член 109

Поблиски одредби за работата на Одборот за надгледување на информативната технологија се утврдуваат со Деловникот за работа на Одборот за надгледување на информативна технологија.

Стручни тела

Член 110

Управниот одбор за одделни прашања од делокругот на работење на Банката може да формира: Колегиум на Управниот одбор, комисији, работни групи и други тела, составени од работниците на Банката.

Член 111

Управниот одбор со Одлука го утврдува бројот, составот и надлежностите на стручните тела.

На седниците на стручните тела можат да бидат повикани и други раководни, стручни и други работници.

Стручните тела ги разгледуваат сите прашања од работата на Банката, за кои Управниот одбор смета дека треба да бидат разгледани.

XIV ЛИЦА СО ПОСЕБНИ ПРАВА И ОДГОВОРНОСТИ

Член 112

Лица со посебни права и одговорности се членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, членовите на Одборот за ревизија и лицата со посебни права и одговорности именувани од Управниот одбор на Банката и Надзорниот одбор.

Лицата со посебни права и одговорности, именувани од страна на Надзорниот одбор и Управниот одбор на Банката, се лица кои ги водат и извршуваат работите и задачите сврзани со секојдневното работење на Банката во рамките на организационата поставеност во Банката, законските прописи и актите донесени од соодветните органи.

Лица со посебни права и одговорности, именувани од Управниот одбор се: директор на сектор, директор на самостојна дирекција, директор на дирекција, советник на Управен одбор, директор на филијала и овластено лице за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам.

Лицата со посебни права и одговорности задолжително треба да имаат високо образование и познавање на прописите од областа на банкарството и/или финансиите, да ги познаваат правилата за добро корпоративно управување и да имаат соодветно искуство што обезбедува сигурно и стабилно управување со Банката.

Лице со посебни права и одговорности не може да биде лице:

- кое е член на Советот на Народната банка,
- вработено во Народната банка,
- на кое му е изречена прекршочна санкција, или казна забрана за вршење професија, дејност или должност,

- кое не поседува репутација со што може да биде загрошено сигурното и стабилното работење на Банката. За лице кое не поседува репутација се смета лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на безусловна казна затвор над шест месеци, сè додека траат правните последици од пресудата,
- кое не ги почитува одредбите од Законот за банките и прописите донесени врз основа на истиот и/или не ги спроведувало или не ги спроведува и/или постапувало или постапува спротивно на мерките изречени од гувернерот на Народната банка, со што биле или се загрозени сигурноста и стабилноста на Банката,
- член на надзорен одбор, одбор за управување со ризици, одбор за ревизија и управен одбор на друга банка или вработен во друга банка, освен кога се работи за членство во органи на непрофитни организации на волонтерска основа, без надоместок и во органи на трговски друштва кои припаѓаат на иста банкарска група во Република Северна Македонија или во странство,
- кое извршувало функција на лице со посебни права и одговорности во банка или друго правно лице во кое била воведена администрација или над кое е отворена стечајна или ликвидациона постапка, освен доколку недвосмислено, врз основа на расположивите документи и податоци се утврди дека лицето не придонело за настанување на условите за воведување на администрација, стечајна или ликвидациона постапка или функцијата ја вршело непосредно пред или по настанување на причините кои довеле до воведување на администрација, отворање на стечај или спроведување на ликвидациона постапка.

Лицата со посебни права и одговорности, правата од работен однос ги остваруваат според менаџерски договор за уредување на односите, склучен помеѓу Управниот одбор и лицето со посебни права и одговорности согласно со закон.

Мандатот на лицата со посебни права и одговорности е до 6 години со можност за повторно именување.

Член 113

Лицата со посебни права и одговорности ги извршуваат работите за кои се овластени со општите акти и работите кои со посебен акт Управниот одбор ќе им ги пренесе за извршување. Лицата со посебни права и одговорности се должни да работат единствено во интерес на Банката и нејзините депоненти и да постапуваат со внимание на уреден и совесен трговец.

Доколку лицата со посебни права и одговорности утврдат дека одлуката на органите на Банката е спротивна на закон или на друг пропис донесен врз основа на закон или дека според својата содржина е таква што може да ја загрози ликвидноста на Банката и нејзината стабилност и сигурност, се должни за ова писмено да го известат Надзорниот одбор и Народната банка.

Директорите и другите лица со посебни права и одговорности ја организираат, координираат и раководат со работата од нивна надлежност.

Член 114

Лицата со посебни права и одговорности за својата работа одговараат на Управниот одбор на Банката, односно на Надзорниот одбор согласно закон.

XV РАБОТНИЦИ НА БАНКАТА**Член 115**

Работниците на Банката ги остваруваат своите права и обврски согласно Законот, Колективниот договор и општите акти на Банката.

Член 116

Општите акти и одлуки со кои поблиску се регулираат прашањата, обврските и одговорностите на работниците, ги донесува Надзорниот одбор на Банката или Управниот одбор, согласно Законот, Колективниот договор и овој Статут.

Член 117

Банката во согласност со овој Статут, го склучува договорот за условите под кои Управниот одбор и другите лица со посебни права и одговорности, како и членовите на нивното потесно семејство додека се во работен однос, не можат да основаат банка или штедилница.

Доколку, спротивно на претходниот став, лицата основаат банка или штедилница, Банката има право да бара пред надлежниот суд надомест на настанатата штета и право на поднесување тужба за бришење од Трговскиот регистар на основаната банка или штедилница.

XVI СИСТЕМ НА ВНАТРЕШНА КОНТРОЛА И ФУНКЦИИ НА КОНТРОЛА**Член 118**

Надзорниот и Управниот одбор на Банката воспоставуваат систем на внатрешна контрола којшто обезбедува ефикасно и во согласност со прописите работење на Банката, соодветно идентификување, мерење и контрола на ризиците со цел нивно намалување, оценка на ефикасноста и соодветноста на функциите на контрола и на целокупното корпоративно управување, вклучувајќи и оценка на квалитетот на системот на известување на Надзорниот и Управниот одбор, точност и навременост на информациите и податоците коишто се доставуваат до органите на Банката, до заинтересираните лица и до пошироката јавност како и соодветни оперативни и сметководствени процедури.

Член 119

Надзорниот и Управниот одбор на Банката обезбедуваат целосна независност на функциите на контрола, преку:

1. воспоставување соодветна организациска поставеност на функциите на контрола преку нивно меѓусебно одвојување и одвојување од активностите коишто се предмет на нивната контрола,
2. именување лица надлежни за функциите на контрола коишто не се подредени на лицата надлежни за активностите коишто се предмет на нивната контрола,
3. обезбедување соодветни човечки и материјални ресурси за независно, објективно и ефикасно извршување на функциите на контрола,
4. поставеност на функциите којашто ќе овозможи избегнување судир на интересите,
5. обезбедување непречен пристап до сите вработени во Банката и до сите информации коишто се потребни за ефикасно спроведување на соодветната функција на контрола,
6. воспоставување начин на наградување на лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола којшто не е поврзан со успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола,
7. воспоставување механизам на непречена соработка меѓу лицата вклучени во извршувањето на одделните функции на контрола и останатите вработени во Банката.

Член 120

Лицата надлежни за функциите на контрола имаат неограничен пристап до членовите на Надзорниот одбор на Банката и можат да ги известуваат за значајните слабости, недостатоци или ризици коишто ги идентификувале при вршењето на својата функција.

Контролата на усогласеноста со прописите и управувањето со ризиците се предмет на редовни ревизии на Дирекцијата за внатрешна ревизија, согласно со Годишниот план за работа на Дирекцијата.

XVII ДИРЕКЦИЈА ЗА ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА ВО БАНКАТА**Член 121**

Надзорниот одбор на Банката организира Дирекција за внатрешна ревизија, како независна организациона единица на Банката.

Организационата поставеност, правата, одговорностите и односите со другите организациони единици и делови во Банката, како и одговорноста и условите за именување на раководителот на Дирекцијата за внатрешна ревизија ги уредува Надзорниот одбор на Банката.

Член 122

Лицата во Дирекцијата за внатрешна ревизија се вработени во Банката и извршуваат само работи на внатрешна ревизија. Најмалку еден од лицата вработени во Дирекцијата за внатрешна ревизија е овластен ревизор.

Вработените во Банката се должни на вработените во Дирекцијата за внатрешна ревизија да им овозможат увид во документацијата со која располагаат и да им ги дадат сите потребни информации.

Член 123

Дирекцијата за внатрешна ревизија врши постојана и целосна ревизија на законитоста, правилноста и ажурноста на работењето на Банката преку:

1. оцена на адекватноста и ефикасноста на системите на внатрешна контрола,
2. оцена на спроведувањето на политиките за управување со ризиците,
3. оценка на точноста и веродостојноста на трговските книги и финансиските извештаи,
4. проверка на поставеноста на информативниот систем,
5. оцена на точноста и веродостојноста и навременоста во известувањето согласно со прописите,
6. следење на почитувањето на прописите, етичкиот кодекс, политиките и процедурите,
7. оцена на системите за спречување на перење пари и
8. оцена на услугите што Банката ги добива од друштвата за помошни услуги на Банката.

Член 124

Дирекцијата за внатрешна ревизија работи во согласност со принципите и стандардите за внатрешна ревизија, етичкиот кодекс на Банката и политиката и процедурите за работење на Дирекцијата за внатрешна ревизија.

Член 125

Дирекцијата за внатрешна ревизија изготвува годишен план за работа што го одобрува Надзорниот одбор на Банката.

Дирекцијата за внатрешна ревизија е должна да изработи полугодишен и годишен извештај и да ги достави до Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за ревизија на Банката.

XVIII КОНТРОЛА НА УСОГЛАСЕНОСТА НА РАБОТЕЊЕТО НА БАНКАТА СО ПРОПИСИТЕ И СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ

Член 126

Контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се врши во самостојна организациона единица – Дирекција за контрола на усогласеност на работењето на Банката и спречување на перење пари, во која се

врши идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите.

Ризик од неусогласеност е ризик од изложување на Банката на правни или регулаторни санкции и ризик од настанување финансиски загуби и загрозување на угледот на Банката, како последица од неусогласеноста на работењето на Банката со прописите.

Опфатот на контролата на усогласеноста на работењето на Банката со прописите се однесува најмалку на:

1. следење на почитувањето на прописите коишто се однесуваат на работењето на Банката;
2. идентификување и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на поплатите од клиентите на Банката;
3. известување на Надзорниот и на Управниот одбор за утврдените неусогласености во текот на работењето и за преземените активности за нивно надминување;
4. советување на Надзорниот и на Управниот одбор за прашања во врска со примената на прописите;
5. навремено известување на членовите на Управниот одбор и на останатите вработени за измените и дополнувањата на прописите;
6. оцена на потенцијалното влијание од промените во прописите врз работењето на Банката и врз нејзиното окружување;
7. оцена на усогласеноста на новите производи, активности/услуги или системи во Банката со прописите;
8. обука на вработените за начинот на примена на соодветните прописи во нивното секојдневно работење;
9. давање насоки за правилна примена на прописите во форма на препораки, вклучително и препораки за измена на соодветните интерни акти, како и давање одговори на вработените за прашања поврзани со спроведувањето на прописите;
10. исполнување други законски обврски (на пр. активности за спречување перење пари и финансирање на тероризам);
11. соработка со други институции;
12. редовно известување на Надзорниот и на Управниот одбор на Банката, согласно со Законот за банките.

Член 127

Самостојната дирекција за контрола на усогласеност на работењето на Банката и спречување на перење пари е независна организациона единица функционално и организациски издвоена од останатите организациони единици на Банката - директно под Управниот одбор на Банката.

Процесот на спречување перење пари и финансирање на тероризам во Банката е дел од Самостојната дирекција за контрола на усогласеност на работењето на Банката и спречување на перење пари и во таа смисла Банката има обврска да спроведува процедури за анализа на клиентот, да следи определени трансакции, да доставува извештаи до Управата за финансиско разузнавање, да соработува со други надлежни институции, да чува податоци и

документи и да воведат внатрешна програма за спречување перење пари и финансирање на тероризам, а во согласност со прописите за спречување перење пари и финансирање на тероризам, подзаконската регулатива и меѓународните стандарди од соодветната област.

Процесите на управување со информативната сигурност во Банката и заштита на личните податоци исто така се дел од Самостојната Дирекција за контрола на усогласеност на работењето на Банката и спречување перење пари. Управувањето со сигурноста на информативниот систем опфаќа планирање, развој и спроведување на стратегија за управување со информативната технологија, обезбедување непрекинато во работењето, како и сигурносни правила во однос на системите за современи канали и друштвата за услуги на банката за информативниот систем. За таа цел, Банката врши: оценка на ризикот што во себе вклучува оценка на ризикот за информативната сигурност и оценка на ризикот од нападите од дигиталниот простор; спроведување на сигурносни контроли; тестирање на сигурноста и тестирање на отпорноста на системите од напади од дигиталниот простор; следење и надградба на воспоставениот систем и поделба на надлежностите на органите на банката од аспект на управувањето со сигурноста на информативниот систем. Процесот на заштита на личните податоци опфаќа документирани политики, процедури, насоки, кои се во функција на обработка на личните податоци во согласност со основните законски принципи и целите на обработка од страна на овластени лица во Банката. Процесот подразбира и спроведување на технички и организациски мерки за обезбедување безбедност на обработката на личните податоци, соодветни на ризикот произлезен од спроведена проценка на ризици и проценка на влијание врз слободите и правата на субјектите на лични податоци, како и следење на обработката на личните податоци и вршење на редовни контроли на обработката.

XIX СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Член 128

Лицата со посебни права и одговорности се должни редовно, на секои шест месеци, да дадат писмена изјава за постоење или непостоење на судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката, при што под личен интерес се подразбираат и интересите на поврзаните лица со нив.

Лицата со посебни права и одговорности не смеат да присуствуваат при разгледувањето и донесувањето на одлуки, да склучуваат договори или да вршат други деловни активности доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење на судир помеѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

За постоење на судир на интереси се дава писмена изјава и пред одржување на состанокот за разгледување и донесување на одлуки, склучување на договори или вршење на друга деловна активност.

Член 129

Писмената изјава за постоење на судир на интереси се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во неа се наведува основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката.

**XX ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ И
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА СТАТУТОТ
И НА ДРУГИ АКТИ НА БАНКАТА****Член 130**

Односите во Банката се уредуваат со Статут и други општи акти на Банката.

Статутот е основен, општ акт на Банката.

Другите општи акти на Банката мора да бидат во согласност со Статутот, како основен акт на Банката. Одредбите кои се во спротивност со Статутот се ништовни.

Член 131

Други општи акти на Банката се: политики, процедури, одлуки, правилници, упатства, наредби, деловници за работа на органите и други акти на Банката.

Измените и дополнувањата на Статутот и општите акти на Банката ги врши органот кој ги донел по иста постапка како за нивно донесување.

Толкувања на актите дава органот кој ги донел.

Член 132

Предлог – општите акти, кои со овој Статут е предвидено да ги донесува Собранието на Банката, ги разгледува и одобрува Надзорниот одбор.

За изготвување на предлог општите акти, Управниот одбор и Надзорниот одбор на Банката може да формираат работни групи, составени од стручни лица и работниците на Банката.

Член 133

Поединечните акти на Банката во согласност со овластувањата од овој Статут и други акти на Банката, ги донесуваат соодветните органи на Банката.

Управниот одбор на Банката ги донесува поединечните акти на Банката врз основа на законското овластување на Банката и овластувањата од овој Статут и од другите општи акти на Банката.

Поединечните акти на Банката мораат да бидат во согласност со општиот акт на Банката.

Управниот одбор на Банката може да запре од извршување поединечен акт што го донел овластен орган на Банката спротивно на Статутот, одредбите од општите акти на Банката, како и законските и други прописи.

XXI БАНКАРСКА ТАЈНА

Член 134

Документите, податоците и информациите кои се стекнати при вршење на банкарски и други финансиски активности за поединечни лица и трансакции со поединечни лица, како и за депозитите на поединечни лица, претставуваат банкарска тајна која Банката е должна да ја заштити и чува.

Член 135

Лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката, како и лицата кои преку давање услуги на Банката имаат пристап до документите, податоците и информациите кои претставуваат банкарска тајна, се обврзани да ги чуваат, можат да ги користат исклучиво за целите за кои се добиени и не смеат да ги откријат на трети лица.

За лицата со посебни права и одговорности, акционерите и вработените во Банката обврската за чување на банкарска тајна не се однесува само во случај кога со закон е пропишано објавување на податоците и информациите, доколку лицето дало писмена согласност за откривање на податоците и во други случаи утврдени со закон.

Член 136

Обврската за чување на банкарска тајна продолжува и по престанокот на работниот однос, односно по престанокот на основот и статусот врз основа на кој е остварен пристап до податоците кои се сметаат за банкарска тајна.

XXII ИНФОРМИРАЊЕ, ФОРМАТА И НАЧИНОТ НА ОБЈАВУВАЊА

Член 137

Работењето на Банката е јавно.

Член 138

Банката во своето седиште мора да ги чува следниве акти и документи:

- Статутот и другите акти како и сите нивни измени и дополнувања заедно со пречистените текстови,
- Записниците и сите други документи од сите Собранија на Банката,
- Записниците и одлуките од состаноците на органите на управување,
- Финансиските извештаи кои што треба да се чуваат според закон,
- Прилози (исправи и докази) кои што се поднесени до Трговскиот регистар,
- Сите јавни повици и проспекти за издавање на акции и други хартии од вредност на Банката,
- Целокупната писмена кореспонденција на Банката со нејзините акционери,
- Ажурирана листа со имиња и презимиња и адреси на сите членови на органите на Банката,
- Документите за залог и хипотека,
- Извештајот на друштвото за ревизија и извештајот на овластениот проценител,
- Гласачките ливчиња и полномоштвата за учество на Собранието во оригинал или копија,
- Колективниот договор на ниво на Банката, и
- Други акти и документи предвидени со закон.

Член 139

На секој акционер му се обезбедува право на увид во актите и другите документи согласно со закон.

За остварувањето на правото на увид на актите, акционерот претходно го најавува до Банката. Увидот се врши во посебна просторија определена од Банката.

Акционерот информациите добиени преку увид во актите не може јавно да ги објавува и презентира, освен во случаите на остварување на некое право пред надлежен орган.

Доколку акционерот кој имал пристап до информациите објави или на друг начин злоупотреби информација и со тоа и причини штета на Банката, и одговара на Банката за причинетата штета.

Член 140

Акционерите на Банката, клиентите и други се известуваат за работењето на Банката преку интернет страницата на Банката и другите форми на информирање, согласно со закон.

Со акт на Надзорниот одбор се определува начинот, формата и содржината на податоците и актите што се објавуваат, а се значајни за акционерите и Банката.

XXIII НАЧИН НА РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИТЕ МЕЃУ АКЦИОНЕРИТЕ НА БАНКАТА

Член 141

Споровите меѓу акционерите на Банката се решаваат спогодбено, со посредување на Надзорниот одбор на Банката.

Споровите меѓу акционерите на Банката кои не ќе можат да се решаваат спогодбено, ќе се решаваат по арбитражен пат, а доколку не можат да се решаваат ни по арбитражен пат, ќе се решаваат по судски пат.

XXIV ОДБРАНА И ЗАШТИТА

Член 142

Органите на Банката се грижат за спроведување на подготовките за одбрана и заштита според постојните законски и подзаконски прописи и актите на Банката.

XXV ПРЕСТАНУВАЊЕ СО РАБОТА НА БАНКАТА

Член 143

Банката престанува со работа со:

- Одлука на Собранието на Банката за престанување на Банката,
- Одземање на дозволата за основање и работење на Банката од страна на Народна банка,
- Статусна промена со која Банката го губи статусот на самостојно правно лице,
- Спроведување на стечајна постапка од страна на надлежен суд,
- Други случаи предвидени со Закон.

XXVI ЗАШТИТА И УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЧОВЕКОВАТА СРЕДИНА

Член 144

Банката се грижи за заштита и унапредувањето на човековата средина.

Во извршувањето на кредитните работи Банката ќе цени дали од кредитираната опрема и објектите се загадува човековата средина.

Со актите на деловната политика поблиску ќе се регулираат критериумите на Банката за заштита на човековата средина.

Член 145

Банката е должна во Програмата за развој да предвиди средства за заштита на човековата средина во деловните простории на Банката и пошироко, со што на клиентите и вработените ќе им создаде услови за нормална работа и здрава човекова средина.

**XXVII ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ
ОДРЕДБИ****Член 146**

Со денот на примената на овој Статут, престанува да важи Статутот на Комерцијална банка АД Скопје (пречистен текст бр.03-730-8350) од 18.04.1997 година.

За одредбите од Одлуката за основање на Комерцијална банка АД Скопје, кои се спротивни на овој Статут, ќе се применува овој Статут.

За се што не е предвидено со овој Статут, ќе се применуваат одредбите и прописите кои ја регулираат определената материја.

Член 147

Автентично толкување на Статутот дава Собранието на Банката.

Член 148

Овој Статут произведува правно дејство откако ќе биде запишан во Трговскиот регистар.

НАДЗОРЕН ОДБОР НА БАНКАТА
ПРЕТСЕДАТЕЛ
Сава Димитрова
